

ORGANİZE BİR SUÇ TÜRÜ OLARAK İNSAN TİCARETİ VE TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Human Trafficking as an Organised Crime and Case of Turkey

Hakan ERDAL*

Özet

Bir organize suç türü olarak insan ticareti, küçük gruplardan, küresel ölçekte faaliyet gösteren suç gruplarına kadar değişen örgütler tarafından işlenmektedir. Uluslararası ve ulusal seviyede organize bir suç türü olarak kabul edilmesine karşın, soruşturma ve kovuşturma aşamalarında, suçun daha uygun soruşturulması bakımından organize boyutunun ortaya çıkartılmasında bazı boşluklar hala bulunmaktadır.

Bu çalışmada, insan ticareti ile mücadelede gerçek başarının, suçla bağlantılı organize grupların ortaya çıkartılması ve organize bir suç türü olarak ele alınma hedefiyle ulaşılması gerektiği tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Ticareti, Organize Suç, Organize Suç Grupları, Mücadeleci Birimler.

Abstract

As an organized crime, trafficking in human beings is committed by criminals who range from small groups to global criminal networks. Although at the international and national levels the crime has been accepted as an organized crime, there are still some gaps during investigation and prosecution processes in terms of establishing its organized nature so as to prosecute the crime properly.

It is discussed here in this paper that the real success against the trafficking in human beings will be obtained if this crime is

* Komiser, Emniyet Genel Müdürlüğü, Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı
PBD, 10 (2) 2008, ss.79-90

investigated as organized and with the target of figuring out overall networks of these groups.

Key Words: Trafficking in Human Beings, Organized Crime, Organized Criminal Groups, Law Enforcement Forces in Turkey.

Giriş

Demir perdenin çöküşünün, tarihin yapraklarına köleliğin modern şeklini düşmesi açısından başka bir önemi vardır. Küreselleşme her alanda olduğu gibi suç dünyasında kendini göstermiş, organize suç grupları sınır aşan, bir anlamda küreselleşen bir nitelik kazanmıştır.

İnsan ticareti, sınır aşan organize bir suç türü olarak, değişen büyüklükte suç gruplarının faaliyetlerine girmiş durumdadır. İnsan ticareti suçunun suçluları çeken bu cazibesi başka bir çalışmanın konusu olmakla birlikte, diğer sınır aşan suçlara göre suçlular açısından düşük riskler ve yüksek karlar oluşturması bu suçun seçilmesinin ve kısa vadede de gündemden düşmeyeceğinin açık bir göstergesidir.

Bu çalışmada, insan ticareti suçunun çoğunlukla organize suç grupları tarafından işlendiği ortaya konarak, benimsenecek mücadele yöntemlerinin de organize suçlarla mücadelede oluşturulan genel çerçeve içerisinde ele alınması hususları tartışmaya açılacaktır.

1.Organize Bir Suç Türü Olarak İnsan Ticareti

2003 yılında Amerika Birleşik Devletleri otoriteleri her yıl tahmini olarak dünyada 800.000-900.000 arasında kadın ve çocuğun insan ticaretine konu edildiği (US Department of State 2003:5), Avrupa Komisyonu'nun Mart 2001'de yayımladığı bir raporda ise her yıl tahmini olarak 120.000 kadın ve çocuğun Batı Avrupa ülkelerinde insan ticaretine konu edildiğini bildirilmiştir (European Commission, 2003).

1990'ların başlarına kadar insan ticareti, çoğunlukla insan kaçakçılığının bir tipi ve yasa dışı göçün bir parçası olarak görülmekteydi.

Literatürde, insan ticareti için oluşturulan tüm tanımlar, bu konuda gerçek anlamda büyük bir boşluğu dolduran Sınır Aşan Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine¹ Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadınların ve Çocukların Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve

¹ Sözleşme, TBMM'ce 4804 sayılı kanunla onaylanarak 04.02.2003 tarih ve 25015 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Cezalandırılmasına İlişkin Protokol'ün 2. maddesinde getirilen tanıma dayanmaktadır.

Buna göre insan ticareti, kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için, o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla, kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir.

Tanımda kullanılan “*istismar*” terimi için ise, asgari olarak, “başkalarının fuhşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir” şeklinde bir tanım getirilmektedir.

Ülkemiz mevzuatında, söz konusu sözleşme ve protokolleri iç hukukumuzda adapte edilirken insan ticaretinin bu tanımı üzerinde temelde bir farklılık öngörülmemiştir ve Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Ceza Kanunu'nda da bu tanım korunmuştur. Nitekim insan ticareti TCK 80'deki tanım şu şekildedir;

“Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir.”²

Tanımın devamı, istismar teriminin, cinsel amaçlı sömürüyü, cinsel istismarın diğer biçimlerini, zorla çalıştırmayı, hizmet ettirmeyi, köleliği veya organların alınmasını da içermesi gerektiğini vurgulanmaktadır.

İnsan ticaretinin çoğunlukla organize olarak işlendiğini savunduğunuz çalışmamızda öncelikle organize suç tanımlamalarından

² Mevzuatta 09 Ağustos 2002 tarih ve 24841 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, “4771 Sayılı Kanun” ile TCK'ya eklenen 201/b maddesi ile insan ticareti suçu tanımlanmıştır. 1 Haziran 2005 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 5237 sayılı yeni TCK'nın 80. maddesi ile insan ticareti suçu yeniden ele alınarak bu suçu işleyenler için öngörülen cezalar artırılmıştır. 19 Aralık 2006 tarihinde son yapılan düzenleme insan ticareti tanımına “zorla fuhuş yaptırmak ve “ülkeye sokan/ülkeden çıkaran” ibareleri eklenmiştir.

faydalanmamız gerekmektedir. Literatürde genel kabul gören Abadinsky'nin tanımlamasıdır. Abadinsky, organize suçları; legal ve illegal yöntemlerle para ve gücü ele geçirmek maksadıyla, en az üç seviyeli (rütbeli) hiyerarşik bir yapı sergileyen ve belirli bir grup hiyerarşik disiplininde hareket eden ancak ideolojik amaçlı olmayan kişilerin yaptığı eylemler olarak tanımlamaktadır (Abadinsky, 2000: 6).

Organize suç grubunun genel yapılanması, örgüt lideri (Capo), liderin çevresinde bulunan adamları (Cosca) ve kamu otoriteleri ile üst düzey ilişkide bulunan gruptan (Partito) oluşmaktadır (Çulcu, 1998:41-42).

Organize suç grupları aşağıdaki özellikleri ile birlikte ele alınmaktadır (Abadinsky, 2000:10):

- 1) İdeolojik olmama
- 2) Hiyerarşik yapı
- 3) Sınırlı ve özel üyeler görevlendirme
- 4) Süreklilik
- 5) Şiddete başvurma
- 6) Üyeler arasında işbölümü
- 7) Tekelleşme amacı taşıma
- 8) Özel kurallarla yönetilme

Bunun yanında Adomali, son yıllarda faaliyet yöntemlerini değiştiren organize suç gruplarının işledikleri belli suçlar (dikey bağımlılık) ve karmaşık suçlar (yatay bağımlılık) arasındaki yakın bağlantıdan söz etmektedir (Adomali'den akt. Dursun, 2001:35).

Suç organizasyonunun işleyeceği nihai suça vasıta olan diğer suçlarla arasında dikey bir bağımlılık söz konusudur. İnsan ticareti yapan bir suç grubunun bu suçu işlemek için aynı zamanda göçmen kaçakçılığı, sahtecilik, kamu görevlilerine rüşvet gibi suçları işlemesi buna örnek gösterilebilir. Suçlar arasındaki bu dikey bağımlılık, suç grubunun faaliyet gösterdiği alanda gittikçe uzmanlaştığını göstermektedir

Bunun yanı sıra bir organize suç grubunun faaliyet alanından diğer bir faaliyet alanına kaymasını ifade eden yatay bağımlılıkta ise önceleri uyuşturucu, fuhşa aracılık, haraç gibi suçlar işleyen Türk organize suç gruplarının Avrupa'ya insan kaçırma suçlarına kaydıkları örnek gösterilmektedir (Dursun, 2001:36).

İnsan ticareti alanında faaliyet gösteren suç grupları, devlet kurumlarına benzer biçimde diğer suç gruplarıyla etkin bir işbirliği içerisinde ve ortak hareket temelinde bir suç ağı kullanmaktadırlar (IOM, 2004:12).

Organize olarak işlenen insan ticaretinin diğer organize suçlardan ayrı olarak değerlendirilmesi mümkün görülmemektedir. Bir kez oluştuklarında suç ağı çeşitlenmekte ve uyuşturucu ticareti gibi mevcut diğer organize suç türleriyle karşılıklı fayda çerçevesinde gelişme göstermektedir (INTERPOL, 2002:1).

Uluslararası polis işbirliği kuruluşu INTERPOL de, kadın ticaretini, uluslar arası, mağdurların güvenliğini, refahını, insan hakları bakımından ciddi sonuçlar doğuran organize bir suç olgusu olarak tanımlamakta ve insan ticaretinin büyük oranda organize suç grupları tarafından kontrol edildiğini ortaya koymaktadır (INTERPOL, 2002:6-8).

İnsan ticaretinin başlıca görülme biçimi olan kadın ticareti, özellikle organize suçların merkezi olarak bilinen İtalya'da çoğunlukla organize, özellikle mafya tipi suç gruplarının elinde bulunmaktadır (Elefante, 2007:166).

Uluslararası Göç Örgütü tarafından yapılan bir çalışmada suç yapısı itibariyle insan ticareti suç gruplarının, küçük ölçekli yerel gruplardan iyi organize olmuş suç örgütlerine kadar çeşitlilik gösterdiği belirtilmektedir. Söz konusu çalışmada, organizasyon yapılarının daha iyi anlaşılması amacıyla organize insan ticareti grupları, suç alanlarının genişliğine, birbirleriyle ilişkilerine ve mağdurların sınırlardan geçirilme yöntemlerine göre, üst, orta ve alt düzey suç grupları olarak incelenmektedir (IOM, 2004:13).

Üst düzey

Bu gruplar karmaşık sınır aşan insan ticaretini ağını yönetmektedirler. Mağdurların kaynak ülkelerden nakil masraflarını üstlenirken, sınırları geçirme faaliyetlerine doğrudan dahil olmazlar. Diğer üst düzey suç gruplarıyla ticari ilişkilerde bulunur ve birden çok satılan mağdurların değişimini gerçekleştirebilirler. Orta düzey suç gruplarıyla onların yasadışı faaliyetlerinin sağlanmasında görev alırlar. Liderleri yurt dışında yaşar, hemen hemen hiçbir zaman mağdurlarla yüz yüze gelmezler. Girişimlerinden ve ekonomik güçlerinden dolayı siyasi, bürokratik ekonomik ve benzeri ilişkilerini yolsuzluk bağlantılarıyla gerçekleştirirler.

Orta düzey

Kaynak, transit ya da hedef ülkelerde yerel gruplar olarak faaliyetlerini sürdürürler. Üst düzey gruplarla olan ilişkileri insan ticaretinin operasyonel aşamalarının yürütülmesi ile ilgilidir. Yerel suç alanlarını iyi tanımalarından ve örneğin sahte belge ve yolsuzluğa bulaşmış kamu görevlileri ile bağlantılarından dolayı avantajlı konumdadırlar.

Alt düzey

Bu tür suç grupları daha çok orta düzey ve bireysel olarak insan ticareti suçunu işleyen suçluların altında çalışırlar. Düşük düzeyde uzmanlaşmamış suçluluk özellikleri ile sayıları orta ve üst düzey suç gruplarından çok fazladır. Faaliyetlerinin çoğu mağdurların sınırları geçirilmelerinin (seyahatlerini ve varış yerine teslimatlarını) ardından teslim alınmalarından sonra sona erse de, diğer suç faaliyetleri ile bağlantıları olabilir. İnsan ticareti suçundaki rolleri, mağdurların insan ticaretini asıl yöneten grubun elemanlarına tesliminden sonra sona erer.

2.İnsan Ticareti ve Türkiye Boyutu

Türkiye’de ise durum pek farklı değildir. İnsan ticareti, Sovyetler Birliğinin dağılmasının ardından yeni ekonomik sistemlere geçiş dönemindeki ülkelerden gelen ya da çeşitli vaatlerle getirilen kadınların fuhuş amaçlı istismarı şeklinde görülmektedir.

İnsan ticareti suçunu işleyenler ele alındığında, birkaç kişiden oluşan küçük ölçekli suç gruplarından sınırlar ötesi bağlantıları sağlayan ve daha fazla üye sayısından oluşan büyük suç gruplarından söz etmek mümkündür (EGM-Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı, 2007).

İnsan ticareti suç gruplarının zaman zaman partito ilişkilere girdiği gözlenmektedir. Örneğin Şubat 2005’de insan tacirlerine yönelik gerçekleştirilen Orkide isimli operasyonda yurtdışından Türkiye’ye getirilen kadınlara para karşılığı fuhuş yaptıran iki ayrı örgüt çökertilmiş, Operasyonda Yargıtayda görevli bir tetkik hâkiminin de örgüte yardım ettiği belirlenmiştir (Hürriyet Gazetesi, 2005).

Bu alanda faaliyet gösteren suç grupları faaliyetlerini sürdürebilmek için kamu projelerini dahi engellemeye çalıştıkları görülmektedir. TOKİ başkanı Erdoğan Bayraktar, mafyanın ve siyasi oluşumların uyuşturucu ve kadın ticareti gibi kirli işleri sürdürebilmek ve

bu alanlardaki beslenmelerini sağlayabilmek için kentsel dönüşüm projelerini engellediğini söylemiştir (Star gazetesi, 2007).

İnsan ticaretinin birden fazla kişiyle işlendiği Türkiye’de tespit edilen yabancı insan ticareti mağduru ve tacir sayılarını karşılaştırmakla da mümkün olacaktır. Tablo 1’de 2005-2007 yılları arasında insan ticareti mağdur ve tacir sayıları görülmektedir.

Tablo 1: Yıllara Göre İnsan Ticareti Mağdur ve Tacir Sayıları

Yıllar	Olay sayısı	İnsan ticareti mağduru	İnsan taciri
2005	153	256	379
2006	147	246	422
2007	90	131	288

Kaynak: EGM-Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı

Tablo 1 incelendiğinde haklarında kolluk kuvvetlerince adli işlem yapılan insan taciri zanlı sayısının mağdur sayısına göre yaklaşık iki kat, olay sayısına göre ise üç kat olduğu görülmektedir. Olay sayıları da dikkate alındığında da insan ticareti olaylarında Türkiye’de adli işlem gören zanlıların olay bazında organize suçun özelliklerinden en az üç kişiden oluştuğu sonucu doğmaktadır. Nitekim bu da, Türk Ceza Kanunu’nun 220. maddesinde belirtilen örgüt suçuyla paralellik arz ederek insan ticareti suçunun genellikle örgüt kapsamında işlendiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 2’de ise haklarında insan ticareti kapsamında işlem yapılan şüpheli sayısı verilmiştir. Yıllara göre işlem yapılan yabancı şüpheli sayısının, Türk zanlılara göre yaklaşık % 6,5’lik oranı insan ticareti suçunun sınır aşan organize boyutunu göstermek bakımından önemlidir.

Tablo 2: İnsan Tacirlerinin Uyruklarına Göre Dağılımı

Uyruklar	Türk	Yabancı	Toplam
2005	333	46	379
2006	375	57	422
2007	249	39	288

Kaynak: EGM-Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı

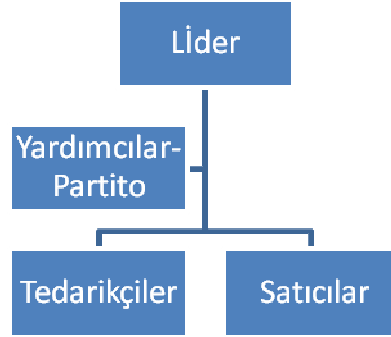
İnsan ticaretinin organize boyutunun daha iyi anlaşılması için aşağıda 2005 yılında Mersin ilinde gerçekleştirilen bir insan ticareti operasyonu ve suç grubunun yapısı ele alınacaktır.

Antalya ve Mersin polisinin, yaptığı operasyonda, 15 ayrı evde faaliyet gösteren suç örgütü üyesi 23 kişi yakalandığı, kendilerine "Cennet İmparatorluğu" adını veren örgütün yurtdışından kandırarak Türkiye'ye getirdiği yabancı uyruklu kadınlara zorla fuhuş yaptırdıkları, buna direnen kadınları silah kullanarak ölümlerle tehdit ettikleri, işkenceyle çalışmaya zorladıkları ve pasaportlarına el koyduklarının belirlendiği ayrıca polisin operasyonunda 4 insan ticareti mağduru kadının da kurtarıldığı basında yer almıştır (Yeni Şafak Gazetesi, 2005).

Operasyona "cennet" isminin verilmesinin nedeni örgüt lideri olan "Cennet" isimli şahsın örgütü belli kurallar çerçevesinde yönetmesi ve bu nedenle kendisine imparator isminin takılmasından kaynaklanmıştır.

Mersin Emniyet Müdürlüğü insan ticareti ile mücadele birimlerinin ortaya koyduğu çalışmalar yukarıda bahsedilen grubun örgüt yapısının Şekil 1'dekine benzer bir yapılanmada olduğunu göstermektedir (Mersin Emniyet Müdürlüğü, 2006).

Şekil 1: İnsan Ticareti Örgüt Şeması



Şekil 1 incelendiğinde insan ticareti örgütünün organize suçların genel yapılanması ile örtüştüğü değerlendirilmektedir.

Lider: Suç grubunun başında genellikle acımasızlığı ile ün salmış, grubun kurulmasından ve yönetiminden sorumlu kişilerdir. Satıcılar tarafından kazanılan para da lider tarafından toplanarak üyelere pay edilir

Yardımcılar: Liderin yardımcısı konumunda ve polis içindeki bağlantıları söylentileri yayılan ve mağdurların baskı altında tutulması için zaman zaman baskı uygulayan üyelerdir.

Tedarikçiler: Suç grubu için gerekli mağdurların bulunmasında ve satın alınmasında görevlidirler. Yurt dışı bağlantılar da bu kişiler tarafından kurulur.

Satıcılar: Mağdurları fuhuş pazarında satılmasından sorumlu üyelerdir. Satış sırasındaki para bu üyeler tarafından elde edilir. Yardımcılara ya da lidere aktarılır.

Yukarıda gösterilen dağılıma rağmen üyelerin birbiriyle örtüşen görevleri de yürüttüğü değerlendirilmektedir.

3.Mevcut Yapılanma ve Mücadele Yöntemleri

Ülke içinde kolluk faaliyetleri açısından, Emniyet Genel Müdürlüğü altında Yabancılar Hudut İltica ve Asayiş Daireleri tarafında yürütülen çalışmalarda organize boyutun tespit edilmesi halinde Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesinden işbirliği talebinde bulunmaktadır. Jandarma Teşkilatında ise Kaçakçılık Dairesi ve bağlı birimleri tarafından insan ticareti ile çalışmalar yürütülmektedir.

Genellikle bir çok ilde birlikte soruşturmaların yürütülmesini gerektiren insan ticareti soruşturmalarında ülke içi koordinasyonun öneminden dolayı, karşılaşılan insan ticareti olaylarında, tacirlerin yurt içi ve yurtdışı bağlantıları ve kullandıkları yöntemlere³ ilişkin bilgi derlenmesi ve ilgili ülke makamlarına iletilmek ve gerekirse ortak operasyonlar geliştirmek üzere Bakanlığa aktarılması hususları İçişleri Bakanlığı genelgesi ise uygulamaya dahil edilmiştir.⁴

İnsan ticareti ile mücadele için ilgili ulusal ve sınır ötesi aktörlerin işbirliği şarttır. Türkiye’de insan ticaretinin bir organize suç türü olarak ele alındığı ve uluslar arası işbirliği noktasında bu yönde gerekli adımların atıldığı gözlenmektedir.

Türkiye’nin 56 ülke ile organize suçlar ve terörizmle mücadelede işbirliğini öngören 76 adet ‘güvenlik işbirliği anlaşması’ bulunmaktadır. Bu anlaşmaların tamamında insan ticaretiyle mücadelede işbirliği tesis edilmesine ilişkin hükümlerin yer aldığı görülmektedir.

³ Örgütlerin modus operandilerinin tespiti

⁴ 26.11.2004 tarih ve 210276 sayılı İçişleri Bakanlığı genelgesi

Söz konusu anlaşmaların insan ticareti ile ilgili hükümlerine işlerlik kazandırmak amacıyla Türk Dışişleri Bakanlığı tarafından 2003 yılında insan ticaretinde kaynak ülkeler olan Ukrayna, Gürcistan, Bulgaristan, Romanya, Moldova, Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Belarus ve Özbekistan ve Kırgızistan'a insan ticareti ile mücadele işbirliği protokolleri önerilmiş, bu ülkelerden;

Belarus ile 28 Temmuz 2004 tarihinde iki ülke İçişleri Bakanları arasında “Yasadışı Göç ve İnsan Ticareti ile Mücadele Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı”,

Gürcistan ile 10 Mart 2005 tarihinde, iki ülke Dışişleri Bakanları arasında “Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan ve Azerbaycan Arasında Terörizm, Örgütlü Suçlar ve Diğer Önemli Suçlarla Mücadele Anlaşmasının Dokuzuncu Maddesinin Uygulanmasına Dair Protokol”,

Ukrayna ile 07 Temmuz 2005 tarihinde, iki ülke İçişleri Bakanları arasında, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suça Karşı İşbirliği Anlaşmasının Birinci Maddesinin Uygulanmasına Dair Ek Protokol”,

Moldova ile 8 Şubat 2006 tarihinde iki ülke İçişleri Bakanlıkları arasında “Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslar arası Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı, Uluslar arası Terörizm ve Diğer Örgütlü Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşması Çerçevesinde İnsan Ticareti ile Mücadele Alanında İşbirliği Yapılmasına Dair Protokol”,

5 Eylül 2006 tarihinde de Kırgızistan ile ‘İnsan Ticareti ile Mücadelede İkili İşbirliği Protokolü’ imzalanmış ve uygulamaya geçilmiştir. (EGM-Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı, 2007)

CMUK kapsamında soruşturma ve kovuşturma yöntemleri açısından örgütlü sayılan diğer suçların yanında kolluk ve mahkemelere verilmeyen bazı yetkilerin CMK’ya dâhil edilmesi yasa koyucunun da insan ticareti suçunun muhtemel organize boyutunun dikkate alınması bakımından önemlidir.

5271 sayılı yeni Ceza Muhakemesi Kanunu’nda (CMK), bu suçla mücadelede başvurulacak koruma tedbirleri ile uygulanacak soruşturma ve kovuşturma yöntemlerini ilişkin olarak çeşitli hükümler yer almaktadır.

Bu kapsamda, CMK’nın 128 ve devamı maddelerinde “taşınmazlara, hak ve alacaklara el koyma”, 135 ve devamı maddelerinde “telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi”, 139 ve

devamı maddelerinde “gizli soruşturmacı ve teknik araçlarla izleme” gibi tedbirler, insan ticareti suçunun soruşturulması aşamasında adli kolluk tarafından kullanılmaktadır.

Öte yandan, haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde cebir ve tehdit uygulanmak suretiyle işlenen insan ticareti suçu ile mücadelede, CMK'nın 250-252 maddelerinde özel soruşturma ve kovuşturma yöntemlerine ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

İnsan ticareti suçunun bireysel olarak işlenebilmesinin yanında küçük ölçekli suç gruplarından başlayarak dikey ve yatay bağımlılık faaliyetleri ile dünya çapında dağıtım şebekeleri tarafından da işlenebilmektedir. İnsan ticareti suç grupları organize suç gruplarında görülen birçok özelliği taşımaktadır.

Sınır aşan niteliği ile insan ticareti suçu uluslar arası platformlarda ve yasal belgelerde organize suç boyutları olan bir suç türü olarak kabul görmektedir. Ülkemizde de insan ticareti ile mücadeleye ilişkin yasal düzenlemeler buna paralel olarak organize suç yapılarına karşı benimsenen soruşturma tekniklerini benimsemiştir.

İnsan ticareti ile mücadelede idari alanda da önemli ilerlemeler kaydedilse de, organize suç niteliği taşıma özelliğine karşı uygulamada örneğin uyuşturucu ile mücadele kadar kapsamlı bir stratejinin benimsenmesi gerekmektedir.

Bu amaçla ilgili kolluk birimlerinin ve savcılarının insan ticareti suçlarının organize boyutlarının ortaya çıkartılmasına yönelik uluslar arası en iyi uygulamalardan faydalanılarak bilinçlendirilmeleri ve eğitilmeleri sağlanmalıdır.

Türkiye’de uyuşturucu ile mücadele kadar kamuoyunda ağırlığı olmayan insan ticareti suçu ile mücadelede gerçek başarı, suçun organize boyutunun ortaya çıkartılması ve organize olarak işlenen diğer suçlarda benimsenen stratejilerin insan ticareti ile mücadelede de oluşturulması ile yakalanabilecektir.

Kaynaklar

- Abadinsky, Howard, (2000), *Organized Crime*, 6th Edition. Belmont: Watsworth
- Çulcu, Murat, (1998), *Mafia Üzerine Notlar*, İstanbul: Kastaş Yayınları.
- Dursun, Hasan, (2001), *Organize Suça Genel Bir Bakış*, Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı,
- Elefante, Marina, (2007), “Slave Women: The Italian Legal Response to the International Trafficking in Women”, *The Protection Project Journal of Human Rights and Civil Society*, Issue 1, pp.1-26
- EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü) Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı, (2007), Bilgi notu.
- European Commission, (2001), *Preventing and Combatting Trafficking in Woman: A Comprehensive European Strategy*, http://ec.europa.eu/justice_home/news/8mars_en.htm#a2 (Erişim Tarihi: 12.5.2008)
- Hürriyet Gazetesi, 5 Şubat 2005
- INTERPOL, (2008), www.interpol.org/traffickinginhumanbeings (Erişim Tarihi: 10.1.2008)
- International Organization for Migration, (IOM), (2004), *Changing Patterns and Trends of Trafficking in Persons in the Balkan Region*, Geneva: International Organization for Migration
- Manual for Investigators, (2002), *Interpol, The Interpol Working Group on Trafficking in Women for Sexual Exploitation*, Lyon, Presentation of the 3rd meeting of the Group
- Mersin Emniyet Müdürlüğü, (2006), Cennet Operasyonu Bilgi Notu
- Star gazetesi, 18 Kasım 2007
- US Department of State, (2003), *Trafficking in Persons Report*, Washington DC: U.S. Department of State Publication